

Una noia d'ulls vivaços que estudia quart d'ESO em demana com és que sempre escric articles sobre llibres. Ho diu rient, com si fos una raresa.

—Perquè m'agrada— li responc, esclafint a riure. I, com que tinc absoluta llibertat al diari per escriure sobre el que m'interessa, miro de ser variat, però sempre torno als llibres...

Després, ho he estat rumiant. Em resulta difícil explicar-me què trobo i què he trobat en els llibres des de l'adolescència ençà. Potser viure la pròpia novel·la, potser sí.

Alguns amics em diuen si me'ls llegeixo tots, els volums que compro. És clar que no. Perquè a vegades un llibre promet molt i no dóna res. A vegades els grans llibres dormen a la biblioteca durant anys i anys perquè, finalment, una tarda els llegeixis i et serveixin de manera completa. De vegades, no els llegiràs mai.

D'entrada, sempre em dic que, si no hagués estat per certs llibres —aquells que et modifiquen per dins—, jo mai no hauria estudiat res. Ni hauria escrit ni una plana.

Quan vius en un ambient de poble en què els llibres són rars, tendeixes a valorar-los més. Tendeixes a fer-te la teua biblioteca després de tindre la sort d'accedir a la biblioteca que ha fet algú altre. Sense els altres, cap de nosaltres no hauria llegit ben bé res. Pensar i llegir són afers socials.

Em dic que sóc un lector fet pel batxillerat. Però, sobretot, per moltes persones que m'han estimulat a llegir, que m'han ensenyat els llibres que assenyalaven un sentit.

Perquè, a diferència d'ara, l'educació del batxillerat pretenia fer lectors. Els llibres recomanats hi eren i, com a exemple, el professor de filosofia, un home amb prestigi, era el que ens renyava perquè nosaltres, fills de pagesos gasius, no volíem gastar-nos ni un duro en comprar cap llibre. Comprar-se un llibre de poesia, per exemple, era considerat per la nostra classe social una pèrdua de diners i de temps. Els llibres no són comestibles, com és sabut.

I ara, com denuncia Neil Postman a *Fi de l'educació* (Ed. Eumo), l'educació està buida de ideals. Fer bons lectors ja no il·lusiona gaire els professors. En teoria, sí, en la pràctica, poc o gens. El cas és que vaig entendre vagament que els llibres m'il·luminaven en la foscor d'un poble que feia anys que començava a entrar en un crepuscle pausat i sense somnis.

La poesia em va ensenyar a enamorar-me; l'assaig em va ensenyar a entendre'm; els clàssics de la pròpia civilització em van ensenyar a col·locar-me en l'única tradició que ha anat a estudi, que és la grecollatina; els dietaris em van ensenyar a explicar-me i tot plegat em va portar a acabar uns estudis de lletres, però també a viure de manera diferent, més intensa. Vaig mig capir que si no continuava llegint acabaria anquilosat i, per tant, vaig prosseguir devorant paper fins que algú em va demanar que li escrigués un comentari sobre un llibre que havia fet ell mateix. I ja vaig beure el verí d'escriure sobre obres contemporànies. A partir d'aquí, llegir forma part de la meua galeria de costums dels quals ja no sé prescindir.

Això no vol dir que no hi hagi temporades que tots els llibres em semblen fets i no trobo cap pàgina que m'emocioni. Llavors em dedico a veure pel·lícules italianes dels anys seixanta de la nova videoteca de la rambla d'Aragó. O a adormir-me mirant la tele, que un tendeix a idealitzar-se i també fa coses corrents, anodines i vulgars. Ara, sense llibres, potser només hauria estat un honorat forner del Baix Segrià sense somnis

ANDREU LONCÀ

Andreu Loncà

EL SEGRE

14-500